

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžrk/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 3017200377
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3017200377.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný právnej veci sťažovateľa (žalobca 1/) Ing. O. C., bytom H., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Trenčín, Piaristická 46, IČO: 36 837 857, žalobcu 2/ HMG Recovery, k.s., so sídlom Bratislava, Červeňova 14, IČO: 46 333 908, ako správca úpadcu DOMUS PETRA, s.r.o. v konkurze, s miestom podnikania Trenčín, Pod Sokolice 1 C/6673, IČO: 36 798 461, proti žalovanému: Okresný úrad Trenčín, katastrálny odbor, so sídlom Trenčín, Hviezdoslavova 3, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. V 7257/15 zo dňa 4. septembra 2017, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/77/2017-114 zo dňa 20.11.2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/77/2017-114 zo dňa 20.11.2018 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Trenčíne podľa 98 ods. 1 písm. g/ SSP odmietol žalobu žalobcov 1/ a 2/ ako neprípustnú z dôvodu že podľa § 7 písm. e/ SSP predmetom súdneho prieskumu zákonnosti bolo procesné rozhodnutie, a to rozhodnutie žalovaného č. V 7257/15 zo dňa 04.09.2017 o prerušení konania, ku ktorému došlo za situácie, že žalovanému vyplynula povinnosť konanie prerušiť zo záväzného právneho názoru jeho odvolacieho orgánu vysloveného v zrušujúcom rozhodnutí č. Vo 4/2016 zo dňa 09.11.2016.

2. Krajský súd z obsahu administratívneho spisu, ako aj tvrdení oboch žalobcov zistil, že žalobca 1) podal dňa 30.12.2015 návrh na vykonanie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v jeho prospech, a to na základe kúpnej zmluvy zo dňa 08.01.2013, uzavretej s predávajúcim DOMUS PETRA, s.r.o. Trenčín, ktorá bola v danom čase v reštrukturalizácii, pričom pri uzatváraní zmluvy za spoločnosť konal jej štatutárny orgán a nie reštrukturalizačný správca.

3. Nehnuteľnosti boli zaťažené záložným právom a dispozícia s nimi bola realizovaná bez vedomia záložného veriteľa. K uzavretiu zmluvy došlo jeden deň pred vydaním rozhodnutia súdu o skončení reštrukturalizácie a vyhlásení konkurzu na majetok predávajúceho a 7 dní predtým ako nastali účinky takéhoto vyhlásenia konkurzu. Správca konkurznej podstaty podľa § 45 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. od zmluvy odstúpil. Súčasne boli prevádzané nehnuteľnosti zapísané do konkurznej podstaty, konkrétne do oddelenej podstaty. Postupom podľa zákona č. 7/2005 Z. z. t.j. žalobami o vylúčenie vecí z konkurznej podstaty si žalobca 1/ uplatnil svoje práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré odvodzuje práve od uzavretej zmluvy zo dňa 08.01.2013. Konania sú vedené na Okresnom súde Bratislava I. Rovnako sa na tomto súde vedú konania ohľadne platnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy. Konanie, resp. konania vedené vo veci podaných excindačných žalôb majú podľa odvolacieho orgánu žalovaného zásadný význam pre posúdenie vecí v konaní pred žalovaným a z tohto dôvodu bol žalovaný zaviazaný konanie prerušiť do ich právoplatného skončenia. Uvedený právny názor vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho orgánu je a bol pre žalovaného záväzný a zo zákona mu vyplýva povinnosť ho rešpektovať a v zmysle neho ďalej postupovať. Takýto postup pre neho vyplýva priamo zo zákona.

4. Krajský súd sa ďalej zaoberal prípustnosťou súdneho prieskumu rozhodnutia o prerušení vkladového konania. Je zrejmé, že ide o procesné rozhodnutie, pričom SSP vo všeobecnosti takýto súdny prieskum pripúšťa za podmienky, že by mohlo mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníkov (§ 7 písm. e) SSP). Komentár k zákonu (vydavateľstvo C.H.BECK, rok vydania 2018) ako príklad prípustnosti súdneho prieskumu procesného rozhodnutia uvádza práve uznesenie o prerušení konania v katastrálnom konaní, a to z dôvodu, že dopadá na vlastnícke právo účastníkov, v zmysle obmedzenia ich dispozičného oprávnenia. Uvedené však podľa názoru krajského súdu nemôže platiť všeobecne. Konkrétne v prejednávanej právnej veci je potrebné zobrať na zreteľ špecifickosť situácie, ktorá spočíva v tom, že prerušenie vkladového konania nemá žiaden vplyv na možnosť žalobcov s vecou nakladať, a teda nedochádza k obmedzeniu ich dispozičného práva. Ako bolo uvedené vyššie, nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom prevodu boli zapísané do konkurznej podstaty a podliehajú režimu zákona č. 7/2005 Z. z. V dôsledku zaradenia nehnuteľností do podstaty úpadcu by s nimi žalobca 1) nemohol žiadnym spôsobom nakladať dokonca ani v prípade, že by došlo k zavkladovaniu vlastníckeho práva v jeho prospech.

5. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ (žalobca 1/) v zastúpení advokátom včas kasačnú sťažnosť. Namietal, že napriek právnomu názoru Krajského súdu v Trenčíne o neprípustnosti preskúmania tzv. podkladového rozhodnutia (ktorý považuje za nesprávny, kedy správny súd poukazuje na judikatúru, ktorá je už novou právnou úpravou § 27 SSP prekonaná), mal súd s odvolacím orgánom žalovaného konať a toho pribrať do konania tak, ako to urobil v obdobnej právnej veci medzi tými istými účastníkmi konania v uznesení Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/118/2017 zo dňa 25.9.2018. Krajský súd mal pritom preskúmať aj zákonnosť podkladového rozhodnutia s poukazom na ust. § 27 SSP.

6. Obaja žalobcovia v konaní tvrdili, že rozhodnutie o prerušení vkladového konania má za následok ujmu na subjektívnych právach účastníkov. Krajský súd však svoj opačný záver nezodôvodnil a jeho právny záver v predmetnej veci považuje žalobca 1/ za nesprávny. Nemožno súhlasiť so záverom súdu, že prerušenie vkladového konania nemá žiaden vplyv na možnosť žalobcov s vecou nakladať.

7. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti písomne nevyjadril.

8. Žalobca 2/ vo vyjadrení zo dňa 19.12.2018 ku kasačnej sťažnosti uviedol, že zásah do subjektívnych práv účastníkov konania v súvislosti s konaním o návrhu na vklad nemožno obmedziť len na dispozičné oprávnenia tak, ako to vyplýva z názoru súdu. Prerušenie vkladového konania výrazne zasahuje do práv žalobcu 2/. Prerušenie konania je nezákonné. Zdôrazňoval, že všetky nehnuteľnosti sú nepochybne vlastníctvom úpadcu a tieto boli v súlade s § 76 ZKR zapísané do súpisu oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa. Správca neudelil prvostupňovému správnomu orgánu súhlas s povolením vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobcu 1/, čím správca konal v zmysle § 47 ods. 4 ZKR ako osobitného právneho predpisu. Prerušenie konania má zásah jednak do práv žalobcu 2/ ako správcu a zároveň aj do

celého priebehu konkurzného konania. Prerušenie konania bráni správcovi v uplatnení svojich práv v rámci dokazovania v súdnych konaniach o vylúčení nehnuteľností zo súpisu majetku úpadcu. Rozhodnutie o prerušení konania blokuje rýchly, zákonný a hospodárny priebeh konkurzného konania.

9. Žalobca 2/ požadoval preskúmanie rozhodnutia odvolacieho orgánu v správnej úvahe odvolacieho orgánu, pretože ju považuje za nezákonnú z dôvodu, že súdne konania o vylúčení majetku zo súpisu úpadcu nemajú žiadny vplyv na rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam úpadcu. Predmetné nehnuteľnosti sú vlastníctvom úpadcu, sú zapísané v súpise majetku úpadcu a v zmysle ust. § 76 ods. 1 ZKR jedinou osobou, ktorá môže s nehnuteľnosťami nakladať je správca úpadcu. Správca neudelil v zmysle vyššie citovaných ustanovení ZKR súhlas s povolením vkladu vlastníckeho práva, pričom takýto súhlas vzhľadom na ZKR a Zákona o správcoch ani nemôže nikdy udeliť. Z tohto dôvodu Okresný úrad Trenčín, katastrálny odbor, rozhodol správne, keď o nedobromyselnom návrhu na vklad vlastníckych práv žalobcu 1/ konanie zastavil.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky („kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP). Následne preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a napadnuté uznesenie podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

11. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že ide o skutkovo obdobnú vec ako v právnej veci žalobcov: 1/ Arkádia TN, a.s. so sídlom Trenčín, Pod Sokolice 1/6673, IČO: 36 321 699, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46, Trenčín, IČO: 36 837 857 a 2/ HMG Recovery, k.s., so sídlom Bratislava, Červeňova 14, IČO: 46 333 908, správca úpadcu DOMUS PETRA, s.r.o. v konkurze so sídlom Trenčín, Pod Sokolice 1C/6673, IČO: 36 798 461 proti žalovanému: 1/ Okresný úrad Trenčín, katastrálny odbor, so sídlom Trenčín, Hviezdoslavova 3, za účasti ďalšieho účastníka Okresný úrad Trenčín, odbor opravných prostriedkov, so sídlom Trenčín, Hviezdoslavova 3 (ďalej aj žalovaný 2), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného 1/ č. V 7254/15 zo dňa 04.09.2017 a rozhodnutia žalovaného 2/ č. Vo 5/2016 zo dňa 09.11.2016, ktorá je evidovaná na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11S/118/2017.

12. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 11S/118/2017 zo dňa 04.06.2019 zrušil rozhodnutie Okresného úradu Trenčín, katastrálny odbor č. V 7254/15 zo dňa 04.09.2017 a rozhodnutie Okresného úradu Trenčín, odbor opravných prostriedkov č. Vo 5/2016 zo dňa 9. novembra 2016 a vec vrátil žalovanému 1/ na ďalšie konanie. Podľa oznámenia krajského súdu kasačná sťažnosť v tejto veci podaná nebola.

13. V odôvodnení rozsudku sp. zn. 11S/118/2017 zo dňa 04.06.2019 krajský súd uviedol, že „z oboznámených podkladov bolo zistené, že po povolení reštrukturalizácie na dlžníka DOMUS PETRA, s.r.o. menovaná spoločnosť ako predávajúca uzatvorila dňa 8.1.2013 kúpnu zmluvu s kupujúcou spoločnosťou Arkádia TN, a.s. na byt č. XX v bytovom dome súp. číslo XXXX postavenom na parcelách C-KN č. 1423/3, 1424/22 a 1424/27 v k. ú. H., ktorý je zapísaný na LV č. XXXX. Aj keď kúpna zmluva bola uzatvorená bez súhlasu správcu, v zmysle § 114 ods. 2 zákona o konkurze sa považuje za platnú. Nasledujúci deň bol príslušným konkurzným súdom na majetok spoločnosti DOMUS PETRA, s.r.o. vyhlásený konkurz. Počas prebiehajúceho konkurzu spoločnosť Arkádia, a.s. z titulu kúpnej zmluvy zo dňa 8.1.2013 podala dňa 30.1.2015 návrh na vklad vlastníckeho k vyššie uvedenému bytu v jej prospech. Za týchto okolností začatie vkladového konania týkajúceho sa majetku spadajúceho do konkurznej podstaty na návrh iného ako správcu konkurznej podstaty podľa právneho názoru správneho súdu odporuje ustanoveniu § 47 ods. 4 zákona o konkurze. V tejto súvislosti uvedený nedostatok podmienky konania spočívajúci v podaní návrhu na začatie konania niekým, kto na to nie je zo zákona oprávnený, nemožno podľa správneho súdu nahradiť ani výzvou na udelenie dodatočného súhlasu správcu konkurznej podstaty s podaním návrhu na vklad. V súlade s ustanovením § 44 ods. 1

zákona o konkurze nastúpením účinkov vyhlásenia konkurzu prechádza oprávnenie nakladať s majetkom konkurznej podstaty na jeho správcu. Uvedenej právnej úprave zodpovedá výlučne oprávnenie správcu konkurznej podstaty iniciovať konanie o povolenie vkladu, pokiaľ sa týka majetku podliehajúceho konkurzu a patriaceho úpadcovi - DOMUS PETRA, a.s., čo je aj prejednávaný prípad, keďže kúpnu zmluvou zo dňa 8.1.2013 prevádzaný byt č. XX bol správcom konkurznej podstaty zapísaný do súpisu.

14. Ďalej podľa odôvodnenie rozsudku sp. zn. 11S/118/2017 zo dňa 04.06.2019 v tomto duchu treba vykladať aj ustanovenie § 30 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona, podľa ktorého vyhlásením konkurzu, resp. nastúpením jeho právnych účinkov, správca konkurznej podstaty vstupuje do právneho postavenia účastníka právneho úkonu, na ktorého základe sa má zmeniť právo k nehnuteľnosti. Správca konkurznej podstaty sa tak zo zákona stal účastníkom kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 8.1.2013 úpadcom ako predávajúcim, ktorej predmetom bol zamýšľaný prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vo vlastníctve úpadcu a podliehajúceho konkurzu, pretože vecno-právne účinky kúpnej zmluvy spojené s právoplatnosťou rozhodnutia žalovaného 1 o povolení vkladu nenastali najneskôr ku dňu zverejnenia uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku, t.j. ku dňu 15.1.2013. Týmto momentom správca konkurznej podstaty sa stal zmluvnou stranou - predávajúcim namiesto úpadcu podľa kúpnej zmluvy zo dňa 8.1.2013 v tom zmysle, že len konkurzný správca bol oprávnený konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa bytu č. XX, a teda aj podať na základe tejto kúpnej zmluvy návrh na vklad vlastníckeho práva k prevádzanému bytu, ktorý tvorí časť konkurznej podstaty, a ktorý návrh bol doručený žalovanému 1 skoro dva roky po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu - spoločnosti DOMUS PETRA, a.s., t.j. návrh na vklad bol podaný v čase prebiehajúceho konkurzu úpadcu, ktorý bol a je vlastníkom prevádzaného bytu.

15. Okrem už skôr spomínaných vecno-právnych účinkov kúpnej zmluvy zo dňa 8.1.2013, kúpna zmluva má aj obligačné účinky, ktoré zaväzujú jej účastníkov zmluvu plniť. To znamená, že aj konkurzný správca bol povinný na jej základe konať tak, aby bol naplnený účel kúpnej zmluvy spočívajúci v prevode vlastníckeho práva k bytu č. XX na kupujúceho, teda podať návrh na vklad vlastníckeho práva. Výnimkou z uvedeného je oprávnenie správcu konkurznej podstaty podľa § 45 ods. 3 zákona o konkurze odstúpiť od kúpnej zmluvy, ak zo strany žiadneho účastníka zmluvy ešte nedošlo k plneniu kúpnej zmluvy. V súdnom prípade nebolo medzi účastníkmi sporu, že ani jedna zo zmluvných strán zmluvu ešte ani sčasti neplnila. Preto podľa názoru správneho súdu konkurzný správca oprávnené odstúpil od kúpnej zmluvy zo dňa 8.1.2013, v dôsledku čoho zanikli obligačné účinky kúpnej zmluvy, ktorou už konkurzný správca nebol viazaný. Vzhľadom k uvedenému preto správny súd vyhodnotil námietku žalobcu 1 o viazanosti konkurzného správcu kúpnu zmluvou zo dňa 8.1.2013 a jeho povinnosti podať návrh na jej zavkladovanie za nedôvodnú.

16. S poukazom na prezentovaný právny výklad mal správny súd za to, že konanie o povolení vkladu v prejednávanom prípade trpelo závažnou neodstrániteľnou procesnou vadou, resp. prekážkou konania, keď sa nezačalo na návrh oprávneného účastníka konania, presnejšie že návrh na vklad vlastníckeho práva k časti majetku konkurznej podstaty nepodal účastník konania, ktorým sa v podmienkach vyhláseného konkurzu rozumie konkurzný správca úpadcu, ktorý bol pôvodným účastníkom kúpnej zmluvy zo dňa 8.1.2013. Za týchto podmienok preto bolo povinnosťou správnych orgánov, nakoľko návrh na vklad nepodal konkurzný správca, vkladové konanie zastaviť s poukazom na ustanovenie § 31b ods. 1 písm. a) v spojení s § 30 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona. Vzhľadom na vyššie uvedené pochybenie správny súd napadnuté rozhodnutia žalovaného 1 a 2 pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 191 ods. 1 písm. c), ods. 3 písm. a) a ods. 4 SSP zrušil a vec vrátil správnomu orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že oba správne orgány sa budú v ďalšom konaní riadiť právnym názorom vysloveným správnym súdom (§ 191 ods. 6 SSP), vo veci opätovne rozhodnú a svoje rozhodnutia náležite odôvodnia.

17. Kasačný súd konštatuje, že ide o skutkovo obdobný prípad, ktorý sa týka iba iného bytu. Skutková súvislosť dvoch druhovo rovnakých vecí je daná. Krajský súd ako správny súd je dôležitým zjednocovateľom administratívnej praxe správnych orgánov. Ústavná konformnosť vyžaduje, aby krajský súd v týchto prípadoch postupoval procesne rovnako. V opačnom prípade musí odôvodniť v čom ide o rozdielnu situáciu. Kasačný súd tento relevantný rozdiel z obsahu administratívneho spisu nezistil a poukazuje na citované odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11S/118/2017 zo dňa 04.06.2019.

18. Podľa § 7 písm. e/ zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) správne súdy

nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania.

19. Kasačný súd z napadnutého rozhodnutia žalovaného č. V 7257/15 zo dňa 04.09.2017 zistil, že konanie o návrhu na vklad bolo prerušené podľa § 31a písm. a/ zák. č. 162/1995 Z. z. (katastrálny zákon) s poučením, že proti tomuto rozhodnutiu sa podľa § 29 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok nemožno odvolať. V dôsledku toho rozhodnutie o prerušení konania návrhu na vklad vytvára situáciu, ktorá je mimo kontroly zákonnosti prostredníctvom riadnych, ale aj mimoriadnych opravných prostriedkov. V zmysle § 29 ods. 5 Správneho poriadku pokiaľ je konanie prerušené, lehoty podľa tohto zákona neplynú. V dôsledku toho neplynú ani lehoty na rozhodnutie a účastník konania stráca možnosť aj ochrany v správnom súdnictve prostredníctvom žalôb proti nečinnosti orgánu verejnej správy. V tomto kontexte je nevyhnutné konštatovať, že rozhodnutie o prerušení konania o návrhu na vklad podlieha súdnemu prieskumu zákonnosti.

20. Podľa § 467 ods. 3 SSP ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

21. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.